

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ
І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ**
Кафедра філософії та міжнародної комунікації

ЗАТВЕРДЖЕНО
Гуманітарно-педагогічний факультет
“19” червня 2026 р.

**РОБОЧА ПРОГРАМА
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
НАУКОВЕ ТА КРИТИЧНЕ МИСЛЕННЯ**

Галузь знань: 23 Соціальна робота
Спеціальність: 231 Соціальна робота
Освітня програма: Соціальна робота
Факультет гуманітарно-педагогічний
Розробник: доцент кафедри філософії та міжнародної комунікації, к. філос. н.
Матвієнко І.С.

Київ – 2026 р.

Опис навчальної дисципліни

Професійна підготовка високоякісного спеціаліста, поряд з іншим, передбачає розвиток культури критичного мислення, яке допомагає ефективно спілкуватися та вести науковий діалог. Вивчення дисципліни «**Наукове та критичне мислення**» дає можливість отримати навички критичного та логічного мислення, технік ухвалення рішення, доведення та спростування, аргументації, проведення ефективних публічних виступів. Критичне мислення випрацьовується шляхом розвитку самостійного свідомого мислення, вміння чіткого, логічного формувати свої думки, швидко приймати рішення на підставі аналізу та синтезу інформації. Людина, яка критично мислить, вміє чітко формулювати власні думки, доводити та спростовувати, будувати аргументацію, а тому основною характеристикою критичного мислення є самостійність, обґрунтованість та доказовість. Дисципліна «Критичне мислення» забезпечує формування навичок аргументації.

Дисципліна «**Наукове та критичне мислення**» має міждисциплінарний характер, оскільки ґрунтується на здобутках у царині критичного і творчого мислення, композиції, логіки, риторики, герменевтики та епістемології. Вона має характер практичної системи, що обумовлює спрямованість не стільки на розширення знань, як на тренування критичного підходу до раніше набутих знань чи формування нових стійких вмінь успішно мислити й доводити власні думки. Предметним полем дисципліни «**Наукове та критичне мислення**» є міркування людини, яке протікає в правильних логічних формах (поняття, судження та умовиводи), що дозволяє формулювати міркування, виражати власні думки у відповідності до істинності та правильності логічно-формальних законів.

Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь		
Освітній ступінь	Бакалавр	
Спеціальність	Соціальна робота	
Освітня програма	Соціальна робота	
Характеристика навчальної дисципліни		
Вид	Вибіркова	
Загальна кількість годин	90	
Кількість кредитів ECTS	3	
Кількість змістових модулів	2	
Форма контролю	екзамен	
Показники навчальної дисципліни для денної та заочної форм здобуття вищої освіти		
	Форма здобуття вищої освіти	
	денна	заочна
Курс (рік підготовки)	4	
Семестр	8	
Лекційні заняття	13 год.	год.
Практичні, семінарські заняття	13 год.	год.
Лабораторні заняття		год.
Самостійна робота	64 год.	год.
Кількість тижневих аудиторних годин для денної форми здобуття вищої освіти	2 год.	

1. Мета, компетентності та програмні результати навчальної дисципліни

Метою дисципліни «Наукове та критичне мислення» є формування та вдосконалення культури мислення студентів шляхом засвоєння ними основних знань з логіки та вироблення навичок критичного мислення, як несуперечливого, доказового мислення, яке можна застосовувати в практичних ситуаціях.

Перелік освітніх компонент, які передують вивченню навчальної дисципліни (за їх наявності): філософія.

Набуття компетентностей:

інтегральна компетентність (ІК):

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у соціальній сфері або у процесі навчання, що передбачає застосування певних теорій та методів соціальної роботи і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

загальні компетентності (ЗК): ЗК 10. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

Програмні результати навчання (ПРН):

ПРН 2. Вільно спілкуватися усно і письмово державною та іноземною мовами з професійних питань.

ПРН 8. Критично аналізувати й оцінювати чинну соціальну політику країни, соціально-політичні процеси на загальнодержавному, регіональному та місцевому рівнях.

ПРН 17. Встановлювати та підтримувати взаємини з клієнтами на підґрунті взаємної довіри та відповідно до етичних принципів і стандартів соціальної роботи, надавати їм психологічну підтримку й наснажувати клієнтів

ПРН 22. Демонструвати уміння креативно вирішувати проблеми та приймати інноваційні рішення, мислити та застосовувати творчі здібності до формування принципово нових ідей.

2. Програма та структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин									
	Денна форма									
	тижні	усьог о	л	п	лаб	ін д	с.р.			
1	2	3	4	5	6	7	8			
Модуль 1. Сутність критичного мислення										
Тема 1. Критичне мислення як логічна рефлексія	1,2	6	1	1			32			
Тема 2. Основні формально-логічні закони та критичне	3,4	14	2	2						

мислення										
Тема 3. Понятійний апарат міркувань	5,6	14	2	2						
Тема 4. Критичне аналіз і ухвалення рішення	7,8	14	2	2						
Тема 5. Теорія умовиводів та запитання	9,10	14	2	2						
Разом за модулем 1.	62		9	9			32			
Модуль 2. Критичне мислення як основа інтелектуальної діяльності										
Тема 6. Аргументація	11,12	16	2	2			32			
Тема 7. Еристика	13,14	1	2	2						
Разом за модулем 2.	28		4	4			32			
Усього годин	90		13	13			64			

3. Теми лекцій

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Критичне мислення як логічна рефлексія	1
2	Основні формально-логічні закони та критичне мислення	2
3	Понятійний апарат міркувань	2
4	Критичне аналіз і ухвалення рішення	2
5	Теорія умовиводів та запитання	2
6	Аргументація	2
7	Еристика	2

4. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Сутність критичного мислення.	1
2	Основні формально-логічні закони та їх практичне застосування.	2
3	Розуміння міркування.	2
4	Сутність оцінки міркування.	2
5	Критичне мислення і теорія умовиводів.	2
6	Критичне мислення і процес прийняття рішення.	2
7	Теорія аргументації: від теорії до практики.	2

5. Теми самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
-------	------------	-----------------

1	Моделі критичного мислення і технічні прийоми .	32
2	Прийняття рішень та розвиток навичок розв'язування задач.	32

6. Методи та засоби діагностики результатів навчання:

- усне або письмове опитування;
- співбесіда;
- тестування;
- захист практичних, вирішення задач;
- самооцінювання.

7. Методи навчання:

- метод проблемного навчання;
- метод практико-орієнтованого навчання;
- кейс-метод;
- змішаного навчання;
- метод навчальних дискусій та дебат;
- метод командної роботи, мозкового штурму
- метод гейміфікованого навчання.

8. Оцінювання результатів навчання.

Оцінювання знань здобувача вищої освіти відбувається за 100-бальною шкалою і переводиться в національну оцінку згідно чинного «Положення про екзамени та заліки у НУБіП України»

8.1. Розподіл балів за видами навчальної діяльності

Вид навчальної діяльності	Результати навчання	Оцінювання
Модуль 1. Сутність критичного мислення		
Практична робота 1. Сутність критичного мислення.	ПРН 2, 8. Вільно спілкуватися усно і письмово державною та іноземною мовами з професійних питань. Критично аналізувати й оцінювати чинну соціальну політику країни, соціально-політичні процеси на загальнодержавному, регіональному та місцевому рівнях.	10
Практична робота 2. Основні формально-логічні закони та їх практичне застосування.		10
Практична робота 3. Розуміння міркування.		10
Практична робота 4. Сутність оцінки міркування.		10
Практична робота 5. Критичне мислення і теорія умовиводів.		10
Самостійна робота 1. Моделі критичного мислення і технічні прийоми .		20
Модульна контрольна робота 1.		30
Всього за модулем 1		100
Модуль 2. Критичне мислення як основа інтелектуальної діяльності		
Практична робота 6. Критичне мислення і процес ухвалення рішення.	ПРН 17, 22. Встановлювати та підтримувати взаємини з клієнтами на підґрунті взаємної довіри та відповідно до етичних принципів і стандартів соціальної	20
Практична робота 7.		20

Теорія аргументації: від теорії до практики.	роботи, надавати їм психологічну підтримку й наснажувати клієнтів. Демонструвати уміння креативно вирішувати проблеми та приймати інноваційні рішення, мислити та застосовувати творчі здібності до формування принципово нових ідей.	
Самостійна робота 2. Прийняття рішень та розвиток навичок розв'язування задач.		30
Модульна контрольна робота 2.		30
Всього за модулем 2		100
Навчальна робота	(M1 + M2)/2*0,7 ≤ 70	
Екзамен/залік	30	
Всього за курс	(Навчальна робота + екзамен) ≤ 100	

8.2. Шкала оцінювання знань здобувача вищої освіти

Рейтинг здобувача вищої освіти, бали	Оцінка за національною системою (екзамени/заліки)
90-100	відмінно
74-89	добре
60-73	задовільно
0-59	незадовільно

8.3. Політика оцінювання

Політика щодо дедлайнів та перекладання	Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку. Перескладання модулів відбувається із дозволу лектора за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).
Політика щодо академічної доброчесності	Списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Реферати повинні мати коректні текстові посилання на використану літературу.
Політика щодо відвідування	Відвідування занять є обов'язковим. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись індивідуально (в он-лайн формі за погодженням із деканом факультету)

9. Навчально-методичне забезпечення:

електронний навчальний курс навчальної дисципліни (на навчальному порталі НУБіП України eLearn - <https://elearn.nubip.edu.ua/course/view.php?id=4658>;

- посилання на цифрові освітні ресурси (<https://zno.osvita.ua/master/tznpk/>);

- підручники, навчальні посібники, практикуми;

- методичні матеріали щодо вивчення навчальної дисципліни для здобувачів вищої освіти денної та заочної форм здобуття вищої освіти:

Матвієнко І.С. Методичні вказівки з дисципліни критичне мислення для студентів ОС "Бакалавр"(за вибором студентів). - Київ, 2024. - 54 с.

10. Рекомендовані джерела інформації

1. Allen, L. (2025). *Наука мислення*. Oxford University Press. 330 с.
2. Weingold, H. (2025). *Логіка: Спрощено*. MIT Press. 198 с.
3. Walter, S., Gogan, K., & Howard, R. (2024). *Розвиток критичного мислення*. Springer. 280 с.
4. Kahneman, D., Sunstein, C., & Sibony, O. (2022). *Шум. Хибність людських суджень*. Наш Формат. 480 с.
5. Konverskyi, A. Ye. (2020). *Критичне мислення: Підручник для студентів закладів вищої освіти*. Центр учбової літератури. 344 с.
6. Konverskyi, A. Ye. (2023). *Логіка*. Четверта хвиля. 272 с.
7. Macdonald, G. (2022). *Правда. Як політики, корпорації та медіа формують нашу реальність*. Книголав. 352 с.
8. Nadurak, V. (2026). *Критичне мислення по-доброму*. Дух і Літера. 432 с.
9. Storozhuk, S. V., Hoian, I. M., & Matviienko, I. S. (2020). *Логіка: навчальний посібник*. 370 с.
10. Tymoshenko, O. I., & Yahodzinskyi, S. M. (2025). *Логіка та критичне мислення: навчальний посібник*. Олді+. 248 с.
11. Thompson, D. K. (2024). *Що таке критичне мислення?*. Routledge. 210 с.
12. Haber, J. (2023). *Критичне мислення*. ArtHuss. 256 с.
13. Chatfield, T. (2022). *Критичне мислення. Аналізуй, сумнівайся, формуй свою думку*. Vivat. 304 с.
14. Chen, D. V. M. (2026). *Мистецтво критичного мислення*. Cambridge University Press. 400 с.
15. Cotton, D. R., Cotton, P. A., & Shipway, J. R. (2023). Chatting and cheating: Ensuring academic integrity in the era of ChatGPT. *Innovations in Education and Teaching International*, 1–12.
16. Haber, J. (2023). *Critical Thinking* (O. Boichenko, Trans.). ArtHuss. 200 с.
17. Paul, R., & Elder, L. (2022). *Critical Thinking: Tools for Taking Charge of Your Learning and Your Life*. Pearson. 432 p.
18. Fisher, A. (2023). *The Logic of Real Arguments* (Updated ed.). Cambridge University Press. 320 p.
19. Facione, P. (2024). *Critical Thinking: What It Is and Why It Counts*. Insight Assessment. 250 p.
20. Groarke, L. (2025). *An Introduction to Informal Logic*. Broadview Press. 380 p.